

Vergaderjaar 2008–2009

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 704

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 september 2008

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij vier fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC):

1. Mededeling inzake bevordering mobiliteit van jonge vrijwilligers in Europa; (Kamerstuk 22 112, nr. 703)
2. Beschikking inzake verdrag arbeid in de visserij van de IAO;
3. Richtlijn inzake de beschermingstermijn van het auteursrecht; (Kamerstuk 22 112, nr. 705)
4. Verordening inzake schoolfruit. (Kamerstuk 22 112, nr. 706)

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

1. Algemene gegevens

Titel voorstel: Voorstel voor een beschikking van de Raad waarbij de lidstaten worden gemachtigd in het belang van de Europese Gemeenschap het verdrag inzake arbeid in de visserij van de Internationale Arbeidsorganisatie van 2007 te bekrachtigen (Verdrag nr. 188).

Datum Commissiedocument: 27 mei 2008

Nr. Commissiedocument: COM(2008) 320 definitief

Prelex: <http://prelex.europa.eu/apcnet.cfm?CL=nl>

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:

Behandelingstraject Raad: Definitieve besluitvorming vindt plaats in de WSBVC Raad.

Eerstverantwoordelijk ministerie: SZW in nauwe samenwerking met V&W

Rechtsbasis, stemwijze Raad, rol Europees Parlement en comitologie

- a) *Rechtsbasis* Artikel 42 juncto artikel 300 lid 2, eerste zin eerste alinea, en artikel 300 lid 3, eerste alinea, van het EG-Verdrag
- b) *Stemwijze Raad en rol Europees Parlement*
Unanimiteit Raad, raadpleging EP
- c) *Comitologie* n.v.t.

2. Samenvatting BNC-fiche

Bij de totstandkoming van het Maritieme Arbeidsverdrag (*Maritime Labour Convention*, MLC) in 2006 van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) is de visserijsector niet inbegrepen. De MLC ziet toe op de sectoren koopvaardij en de natte waterbouw (de handelsvaart). Het verdrag dat hier voorligt (Verdrag nr. 188), is speciaal gericht op de visserijsector. Onder verwijzing naar het EU-blauwboek inzake het maritieme beleid (Een geïntegreerd maritiem beleid voor de Europese Unie) wordt aangedrongen op de ratificatie en toepassing van internationale arbeidsverdragen voor de maritieme sector, zoals IAO Verdrag 188. Voorgesteld wordt dan ook dat de Raad de lidstaten machtigt in het belang van de Europese Gemeenschap het verdrag inzake arbeid in de visserij van de IAO van 2007 te bekrachtigen (Verdrag nr. 188).

Een groot deel van de bepalingen van IAO Verdrag 188 heeft betrekking op kwesties die een gedeelde competentie tussen de Gemeenschap en nationale lidstaten betreffen. De (gedeelde) competentie van de Gemeenschap geldt onder meer op gebieden als arbeidsrecht, arbeidsomstandigheden, veiligheid en gezondheidsbescherming, accommodatie en de veiligheidsvoorschriften inzake de bouw en het onderhoud van vissersvaartuigen. De partnerschapsovereenkomsten op visserijgebied (POV's) tussen de EU en derde landen bevatten ook een sociale clausule waarin wordt verwezen naar de IAO-normen. Gezien de communautaire bevoegdheden kan Nederland zich vinden in de machtiging om die delen van het IAO Verdrag 188 die onder deze bevoegdheden vallen te ratificeren. Nederland kan zich echter niet vinden in de rechtsbasis van artikel 42 EG.

De subsidiariteit en proportionaliteit van het voorstel worden positief beoordeeld.

Nederland staat in beginsel positief tegenover dit machtigingsvoorstel van de Commissie.

3. Samenvatting voorstel

- *Inhoud voorstel*

De goedkeuring en machtiging tot ratificatie van IAO Verdrag 188 door de lidstaten werd noodzakelijk nadat het geconsolideerde verdrag van de IAO betreffende maritieme arbeid (MLC) van februari 2006 was bekrachtigd namens de lidstaten in het belang van de Gemeenschap. De MLC 2006 sloot de visserijsector evenwel van haar toepassingsgebied uit. Het verdrag beoogt de vaststelling van internationale minimumnormen voor de visserij. Dit brengt de herziening met zich mee van het Verdrag betreffende de minimumleeftijd voor toelating tot de tewerkstelling als visser van 1959 (nr. 112), het Verdrag betreffende het geneeskundig onderzoek van vissers van 1959 (nr. 113), het Verdrag betreffende de arbeidsovereenkomst van vissers van 1959 (nr. 114) en het Verdrag betreffende accommodatie van scheepsbemanningen (vissers) van 1966 (nr. 126). Voorts heeft het Verdrag betrekking op belangrijke kwesties zoals gezondheid en veiligheid op het werk, bemanningssterkte en rusttijden, bemanningslijst, repatriëring, werving en aanstelling, sociale zekerheid, naleving en handhaving.

Het verdrag heeft als doel een zgn. *level playing field* te scheppen in de visserij op het gebied van levens- en arbeidsomstandigheden voor vissers en eerlijker mededingingsvoorwaarden wereldwijd in de sector. Voorgesteld wordt dat de Raad de lidstaten machtigt in het belang van de Europese Gemeenschap het verdrag inzake arbeid in de visserij van de Internationale Arbeidsorganisatie van 2007 te bekrachtigen (Verdrag nr. 188).

- *Impact assessment Commissie*: niet opgesteld.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) *Bevoegdheid*:

Op grond van Verordening nr. 1408/71/EEG betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, behoort de coördinatie van de stelsels voor sociale zekerheid tot de exclusieve bevoegdheid van de Gemeenschap. Deze verordening is gebaseerd op artikel 42 EG. Volgens de Commissie betreft ook het IAO Verdrag 188 de coördinatie van de sociale zekerheid. De bevoegdheid van de Gemeenschap om de lidstaten te machtigen om die onderdelen van het IAO Verdrag 188 die onder de (exclusieve) EG bevoegdheid vallen te ratificeren, is dan ook gebaseerd op artikel 42 van het EG-verdrag. Nederland is echter van mening dat dit niet de juiste rechtsgrondslag is. Het gaat hier niet om de coördinatie van de sociale zekerheid, maar om de inrichting van de sociale zekerheidsstelsels. Nederland betwist overigens niet de bevoegdheid van de Gemeenschap om de lidstaten te machtigen, aangezien het IAO Verdrag andere gebieden betreft die onder de bevoegdheid van de Gemeenschap vallen en waar al de nodige interne regelgeving tot stand is gekomen.

b) *Functionele toets*:

- *Subsidiariteit*: positief.
- *Proportionaliteit*: positief.
- *Onderbouwing*:

De subsidiariteit en de proportionaliteit worden positief beoordeeld. Omdat het gaat om bevoegdheden die toebehoren aan de Gemeenschap, kan alleen de Gemeenschap optreden om de communautaire belangen en doelstellingen te behartigen. Een beschikking is het juiste instrument om de lidstaten te machtigen. Nederland gaat er wel vanuit, conform de lijn uit het ICER advies over de vraag of de Gemeen-

schap de lidstaten kan verplichten om toe te treden tot een verdrag (Vlaggenstaat advies), dat de lidstaten bevoegd blijven om zelf een afweging te maken met betrekking tot de bepalingen uit het verdrag die onder de nationale bevoegdheden vallen.

c) Nederlands oordeel:

Aangezien het IAO Verdrag 188 onderdelen betreft die onder de bevoegdheid van de Gemeenschap vallen, erkent Nederland de noodzaak van een machtiging tot ratificeren in het belang van de Gemeenschap. Nederland kan zich echter niet vinden in de rechtsgrondslag van artikel 42 EG. Het betreft hier naar Nederlands oordeel geen coördinatie van de sociale zekerheid, maar de inrichting van nationale sociale zekerheidsstelsels. De bevoegdheid van de Gemeenschap om de lidstaten te machtigen wordt overigens niet door Nederland betwist, het gaat hier alleen om de juiste rechtsbasis. Nederland gaat er verder vanuit, conform het ICER Vlaggenstaat advies, dat de lidstaten bevoegd blijven om zelf een afweging te maken met betrekking tot de bepalingen uit het verdrag die onder de nationale bevoegdheden vallen.

5. Implicaties financieel

a) Consequenties EG-begroting: geen

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/of decentrale overheden

Deze worden actueel wanneer wordt besloten over te gaan tot ratificatie van verdrag 188. Overigens voldoet Nederland grotendeels reeds aan de uit het verdrag voortvloeiende verplichtingen, zodat er voortsnog voor overheid of bedrijfsleven geen wezenlijke extra kosten of administratieve lasten te verwachten zijn.

c) Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger
Zie onder 5b)

d) Administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden
Zie onder 5b)

e) Administratieve lasten voor bedrijfsleven en burger
Zie onder 5b)

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctiонер beleid

b) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen en kaderbesluiten), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid

c) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling

Het betreft hier een machtiging en oproep van de Raad aan lidstaten om over te gaan tot ratificatie. Het gaat hier dus uitdrukkelijk niet om een Nederlands besluit tot ratificatie, besluitvorming hieromtrent volgt later dit jaar.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) Uitvoerbaarheid

Ad 6 en 7: kan nog niet worden overzien in dit stadium. Dit wordt pas duidelijk wanneer het Nederlandse nationale standpunt t.a.v. de ratificatie en implementatie ten aanzien van dit verdrag verder is uitgewerkt.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Er is in het verdrag een bepaling opgenomen om het ontwikkelingslanden mogelijk te maken geleidelijk in het verdrag te stappen. (Indien een land te maken heeft met «*special problems of a substantial nature in the light of insufficiently developed infrastructure or institutions*» hoeft aan onderdelen van het verdrag niet te worden voldaan).

9. Nederlandse positie (belangen en eerste algemene standpunt)

Net als bij de MLC zou Nederland de stelling van de Commissie kunnen bestrijden dat een machtiging van de Raad nodig is om de lidstaten in staat te stellen het visserijverdrag te bekrachtigen op grond van art. 42 EG-Verdrag: coördinatie van sociale zekerheid. De Commissie motiveert het voorstel door te stellen dat het visserijverdrag bepalingen bevat over coördinatie van sociale zekerheid. Dit is naar de mening van Nederland onjuist. De bepalingen in het visserijverdrag over sociale zekerheid (artt. 34–39) betreffen namelijk geen coördinatie van sociale zekerheid, maar de inrichting van nationale sociale zekerheidsstelsels. Dat is geen EG-competentie maar is voorbehouden aan de lidstaten. Er kan dus geen sprake zijn van art. 42 EG-Verdrag als rechtsbasis van het voorstel.

Het arbeidsverdrag voor de visserij betreft wel andere terreinen waarop de EG een met de lidstaten gedeelde competentie heeft, onder meer op gebieden als arbeidsrecht, arbeidsomstandigheden, veiligheid en gezondheidsbescherming, accommodatie en de veiligheidsvoorschriften inzake de bouw en het onderhoud van vissersvaartuigen. Voor deze terreinen zullen de lidstaten wel gemachtigd moeten worden om het verdrag te bekrachtigen. Nederland erkent dus de noodzaak van een machtigingsvoorstel van de Commissie op grond van EG-competitie wel, maar niet op grond van Art. 42 EG-Verdrag.

Deze discussie is echter al eens gevoerd in de context van het MLC 2006 waarbij Nederland volledig alleen stond in de Unie. Het is dus een achterhoede gevecht waarbij de uitkomst op voorhand al vast staat.

De formulering van artikel 2 van het voorstel over het nemen van de nodige stappen om de instrumenten voor ratificatie van het verdrag zo snel mogelijk en bij voorkeur vóór 31 december 2012 bij de IAO neer te leggen kan wat Nederland betreft verduidelijkt worden. Nederland gaat er vanuit, conform het ICER Vlaggenstaat advies, dat de lidstaten bevoegd blijven om zelf een afweging te maken met betrekking tot de bepalingen uit het verdrag die onder de nationale bevoegdheden vallen. Overigens, een besluit van de Gemeenschap dat de lidstaten verplicht om een (deel van een) verdrag dat binnen de exclusieve bevoegdheid van de Gemeenschap valt, leidt niet tot strijdigheid met het in artikel 91 Grondwet opgenomen goedkeuringsrecht van het Nederlandse Parlement.